

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099 18, 22, 25, 28,
29, 35, 36, 39, 49, 53 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO
38¹ STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Veiksminga konkurencija gerina valstybės ekonominius rodiklius, didina produktyvumą, atveria verslo galimybes piliečiams, skatina inovacijas, mažina prekių ir paslaugų kainas ir didina jų pasirinkimą. Tačiau ūkio subjektai gali apriboti konkurenciją ir taip padaryti žalą vartotojams ir valstybės ekonomikai. Todėl, siekdama užtikrinti veiksmingesnę konkurenciją rinkose, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba vykdo konkurencijos politiką, prižiūri, kaip laikomasi Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo.

Europos Sąjungos lygmeniu buvo nuspręsta, kad nacionalinės konkurencijos institucijos neturi visų įgaliojimų, kurie yra reikalingi, siekiant nustatyti konkurencijos pažeidimus ir tinkamai nuo jų atgrasyti. Šiai problemai spręsti buvo inicijuotas *Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria siekiama valstybių narių konkurencijos institucijoms suteikti įgaliojimus, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrinimo institucijos ir užtikrintų tinkamą vidaus rinkos veikimą* (Nr. COM (2017) 142). Pagrindinis inicijuoto pasiūlymo tikslas – valstybių narių konkurencijos institucijoms suteikti įgaliojimus, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrinimo institucijos ir užtikrintų tinkamą vidaus rinkos veikimą. Pasiūlymu siekiama užtikrinti, kad taikydamos tą patį teisinį pagrindą valstybių narių konkurencijos institucijos turėtų tinkamų konkurencijos teisės įgyvendinimo užtikrinimo priemonių ir būtų sukurta tikra bendra konkurencijos teisės aktų įgyvendinimo užtikrinimo erdvė.

Šiuo metu yra baigiamasis direktyvos teisėkūros etapas ir yra žinomas galutinis jos tekstas, kurį 2018 m. gruodžio 3 d. planuojama patvirtinti Europos Sąjungos Taryboje. 2019 m. sausio mėn. direktyvos tekstas turėtų būti paskelbtas oficialiai. Atsižvelgiant į tai, nėra netikslinga laukti, kol ši direktyva bus formaliai priimta ir pradėta įgyvendinti, nes anksčiau įtvirtinus atitinkamus Konkurencijos tarybos papildomus įgaliojimus Konkurencijos įstatyme, bus galima anksčiau pradėti naudotis teigiamais veiksmingesnės konkurencijos apsaugos rezultatais. Todėl Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 18, 22, 25, 28, 29, 35, 36, 39, 49, 53 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 38¹ straipsniu įstatymo projekte (toliau – Įstatymo projektas) iš esmės atsispindi direktyvos tekste numatyti konkurencijos institucijų įgaliojimai, kurių pagal galiojančią Konkurencijos įstatymą neturi Konkurencijos taryba. Kai kurie iš šių įgaliojimų suteikti Europos Komisijai, kuri taip pat taiko Europos Sąjungos konkurencijos taisykles ir kurios veiklą reglamentuoja 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo¹ (toliau – Reglamentas Nr. 1/2003).

Greta papildomų Konkurencijos tarybos įgaliojimų, kuriuos numato Kompromisinis tekstas, Įstatymo projektu siūloma stiprinti sąžiningos konkurencijos apsaugą ir kitais būdais.

Konkurencijos taryba aktyviai bendradarbiauja su kitomis institucijomis, siekdama, kad būtų pašalinti realūs ar potencialūs konkurencijos ribojimai, kuriuos nustato teisės aktų projektai ar įtvirtina galiojantys teisės aktai. Be to, Konkurencijos taryba po atliktų rinkos tyrimų teikia pasiūlymus ir išvadas kitoms institucijoms. Tačiau Konkurencijos tarybos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenustato stebėsenos, kurią atliekant būtų vertinama, kaip įgyvendinami Konkurencijos tarybos valstybės institucijoms teikti pasiūlymai ir išvados. Tai, kad tokia stebėseną reikalinga, patvirtina Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Konkurencijos komiteto parengtoje Lietuvos stojimo į šią organizaciją apžvalgoje² pateiktas pasiūlymas Lietuvai apsvarstyti galimybę

¹ OL 2003 L 1, p. 1.

² 451 punktas. Prieiga per internetą:

[http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DAF/COMP\(2018\)15&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DAF/COMP(2018)15&docLanguage=En)

sukurti sistemą, kuri leistų stebėti, ar teisės aktai priimami atsižvelgus į Konkurencijos tarybos pastabas.

Konkurencijos tarybos atliekami tyrimai rodo, kad draudžiamų susitarimų schemos sudėtingėja, o šiuos pažeidimus darantys ūkio subjektai deda dideles pastangas, kad juos nusišlėptų, todėl tokių ūkio subjektų darbuotojai ar kiti apie šiuos pažeidimus žinantys asmenys tampa svarbiu informacijos šaltiniu konkurencijos priežiūros institucijoms tiriant konkurencijos teisės pažeidimus. Be to, praktika leidžia teigti, kad kitų valstybių konkurencijos priežiūros institucijos, pvz., Vengrijos³, Slovakijos⁴, Jungtinės Karalystės⁵ ir kai kurios Lietuvos institucijos – Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba⁶, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos⁷ – pripažįsta pirmiau minėto informacijos gavimo šaltinio svarbą ir numato finansinio atlyginimo pranešėjams galimybę.

Atsižvelgus į tai, siūloma Konkurencijos įstatymą papildyti 38¹ straipsniu ir jame įtvirtinti atlyginimo už įrodymų pateikimą institutą, kuris sudarytų sąlygas fiziniams asmenims pateikti įrodymus apie draudžiamus susitarimus ir gauti už jų pateikimą vienkartinę išmoką, o tai prisidėtų prie efektyvesnės Konkurencijos tarybos veiklos tiriant draudžiamus susitarimus, kurie kitomis aplinkybėmis nebūtų atskleisti.

Įstatymo projektu siekiama stiprinti Konkurencijos tarybos įgaliojimus ir taip užtikrinti veiksmingesnę konkurencijos apsaugą Lietuvoje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą kartu parengė Lietuvos Respublikos ūkio ministerija ir Konkurencijos taryba.

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Konkurencijos įstatyme nėra numatytas Konkurencijos tarybos valstybės institucijoms pateiktų išvadų ir pasiūlymų stebėsenos mechanizmas.

Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad Konkurencijos taryba turi teisę gauti paaiškinimus iš asmenų, susijusių su tikrinamų ūkio subjektų veikla.

Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktas nustato, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu veiksmai nepadarė esminės žalos šio įstatymo saugomiems interesams, o ūkio subjektas, įtariamas pažeidęs įstatymą, geranoriškai nutraukė veiksmus ir pateikė Konkurencijos tarybai rašytinį išipareigojimą tokių veiksmų neatlikti ar atlikti veiksmus, šalinančius įtariamą pažeidimą ar sudarančius prielaidas jo išvengti ateityje.

Konkurencijos įstatymas nenumato Konkurencijos tarybos įgaliojimų taikyti ūkio subjekto struktūrą keičiančias priemones siekiant nutraukti Konkurencijos įstatymo pažeidimą.

Konkurencijos įstatymas taip pat nenumato vienkartinių ir (ar) periodinių sankcijų už kai kuriuos procedūrinius Konkurencijos įstatymo pažeidimus. Tai, kad Konkurencijos įstatymas nenumato vienkartinių ir (ar) periodinių sankcijų už kai kuriuos procedūrinius Konkurencijos įstatymo pažeidimus, gali pakenkti efektyviai procedūrai dėl Konkurencijos įstatymo pažeidimų, o kai kuriais atvejais – gali daryti tiesioginę įtaką konkurencijai. Pavyzdžiui, šiuo metu Konkurencijos įstatyme nėra nustatyta jokios atsakomybės už laikinųjų priemonių nesilaikymą, taigi ūkio subjektai

³Vengrijos konkurencijos įstatymo 79/A ir 79/B straipsniai. Prieiga per internetą: http://www.gvh.hu/en/data/cms1033354/Hungarian_Competition_Act_20150901.pdf

⁴ Slovakijos konkurencijos įstatymo 38 g straipsnis. Prieiga per internetą: https://www.antimon.gov.sk/data/files/403_act-no-136_2001-valid-from-172014.pdf

⁵Jungtinės Karalystės konkurencijos priežiūros institucijos gairės. Prieiga per internetą: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/299411/Informant_rewards_policy.pdf

⁶ Atlyginimo asmenims, suteikusiems Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai vertingą informaciją apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, tvarkos aprašas, patvirtintas 2015 m. sausio 20 d. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. 2-38.

⁷ Atlyginimo už vertingą informaciją apie nusikalstamas veikas, kuriomis daroma žala valstybei, tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. 1V-487.

neturi teisinių paskatų laikytis Konkurencijos tarybos nustatyto laikino teisinių santykių sureguliuavimo siekiant išvengti esminės žalos konkurencijai ar nepataisomų padarinių.

Konkrencijos įstatyme šiuo metu nėra įtvirtintas atlyginimo už įrodymų pateikimą Konkurencijos tarybai institutas, kuris sudarytų sąlygas asmenims pateikti Konkurencijos tarybai įrodymus, kuriais pasinaudojusi Konkurencijos taryba galėtų atskleisti pavojingiausius konkurencijos teisės pažeidimus – konkurentų susitarimus dėl kainų, rinkos pasidalijimo, gamybos ar pardavimo ribojimo ir ne konkurentų susitarimus dėl perpardavimo kainų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Kai kurios Konkurencijos įstatyme numatytos Konkurencijos tarybos funkcijos yra susijusios su išvadų ir pasiūlymų teikimu kitoms institucijoms. Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 7 punktą numato funkciją pagal kompetenciją atlikti įstatymų ir kitų teisės aktų projektų ekspertizę, teikti Lietuvos Respublikos Seimui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei išvadas dėl šių aktų poveikio konkurencijai. Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 9 punktą numato funkciją atlikti konkurencijos veiksmingumo rinkose stebėseną ir teikti išvadas bei pasiūlymus Seimui arba Vyriausybei dėl atitinkamų priemonių veiksmingai konkurencijai užtikrinti. Siekiant veiksmingos konkurencijos apsaugos, būtina užtikrinti, kad Konkurencijos taryba ne tik teiktų atitinkamus pasiūlymus ir išvadas, bet ir vertintų, ar į šiuos pasiūlymus ir išvadas buvo atsižvelgta, ir prireikus – imtųsi papildomų veiksmų (pavyzdžiui, inicijuotų susitikimus su institucijų atstovais, pateiktų papildomus paaiškinimus ar pasinaudotų Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 8 dalyje numatyta teise teikti Vyriausybei siūlymus, kuriuos ji turi įvertinti, dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, ribojančių konkurenciją, pakeitimo, kai tokius konkurencijos ribojimus Konkurencijos taryba nustato atlikdama jai pavestas funkcijas). Dėl šių priežasčių siūloma papildyti Konkurencijos įstatymo 18 straipsnį nauja funkcija, pagal kurią Konkurencijos taryba atliktų valstybės institucijoms pateiktų išvadų ir pasiūlymų dėl konkurencijos ribojimų įgyvendinimo stebėseną ir pagal kompetenciją imtųsi veiksmų, kad atitinkami konkurencijos ribojimai būtų pašalinti.

Siūloma pakeisti Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 5 punkte numatyto Konkurencijos tarybos tyrimo veiksmo reglamentavimą ir numatyti, kad Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai, atlikdami tyrimą, turi teisę gauti žodinius ir rašytinius paaiškinimus iš asmenų, galinčių turėti tyrimui reikšmingos informacijos, įskaitant paaiškinimus dėl faktų ir dokumentų iš asmenų, susijusių su tiriamųjų ūkio subjektų veikla. Tyrimui reikšmingą informaciją gali turėti asmenys, susiję su tikrinamų ūkio subjektų veikla (teisę gauti jų paaiškinimus numato galiojanti Konkurencijos įstatymo redakcija). Tačiau tam tikrais atvejais tyrimui reikalingos informacijos gali turėti ir kiti asmenys, kurie su ūkio subjektų veikla nesusiję. Pavyzdžiui, tokios informacijos gali turėti kitos institucijos atstovas, kuris atlikdamas viešojo administravimo funkcijas galėjo gauti tam tikros informacijos apie Konkurencijos įstatymo pažeidimą. Analogišką konkurencijos institucijų įgaliojimą numato Kompromisinio teksto 9 straipsnis.

Kai kuriais atvejais konkurencijos institucijos įžvelgiamas konkurencijos problemas veiksmingiausiai galima išspręsti ūkio subjektams prisiimant įsipareigojimus. Vis dėlto įsipareigojimai dažnai nėra tinkama priemonė konkurencijos problemoms spręsti. Kai kuriais atvejais (pavyzdžiui, ūkio subjektams sudarius kartelį) būtina skirti ūkio subjektams baudas už padarytą Konkurencijos įstatymo pažeidimą. Kitoks sprendimas neatitiktų sąžiningos konkurencijos apsaugos tikslų ir nesukurtų atgrasymo efekto ateičiai, nors pastarojo reikšmė konkurencijos taisyklių įgyvendinimui yra ne kartą patvirtinta Europos Sąjungos lygmeniu. Dėl šių priežasčių Kompromisinio teksto preambulės 38 punkte numatoma, kad nacionalinės konkurencijos institucijos turi turėti diskreciją sprendamos, ar priimti ūkio subjektų pateiktus įsipareigojimus. Galiojančios redakcijos Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies nuostata aiškiai neatspindi šio diskrecijos principo, nes numato, kad Konkurencijos taryba nutraukia tyrimą ūkio subjektui pateikus įsipareigojimus ir įvykdžius kitas nustatytas sąlygas. Be to, Konkurencijos įstatymo pakeitimu siūloma įsipareigojimų instituto reglamentavimą suderinti su Kompromisinio teksto 12 straipsnyje numatyto reglamentavimu ir Europos Komisijos taikomu reglamentavimu pagal Reglamentą

Nr. 1/2003. Esamos taisyklės dėl įsipareigojimų tam tikrais atvejais nulemia papildomų Konkurencijos tarybos išteklių naudojimą, pavyzdžiui, kai ūkio subjektas bando įrodinėti, kad jo veiksmai nepadarė esminės žalos Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams, o Konkurencijos taryba turi išaiškinti, kodėl esminė žala vis dėlto buvo padaryta, nors konkretaus pažeidimo įrodymai įstatymai apskritai nenustato pareigos vertinti žalos. Atitinkami ginčai persikelia ir į teismus. Tačiau įsipareigojimų institutas skirtas tam, kad būtų greitai sprendžiamos tam tikros konkurencijos problemos ir konkurencijos institucijų ištekliai taupomi, o ne eikvojami nepagrįstiems ginčams. Todėl pagal įprastą kitų konkurencijos institucijų praktiką ir minėtą teisinį reglamentavimą įsipareigojimų taikymas siūlomais Konkurencijos įstatymo pakeitimais siejamas su konkurencijos problemos išsprendimu, atsisakant kitų perteklinių kriterijų.

Siūloma Konkurencijos įstatymo 35 straipsnyje įtvirtinti galimybę Konkurencijos tarybai taikyti ūkio subjektų struktūrą keičiančias priemones, siekiant, kad būtų nutrauktas Konkurencijos įstatymo pažeidimas. Kai kuriais atvejais Konkurencijos tarybai nustačius pažeidimą gali nepakakti elgesio įpareigojimų (nutraukti neteisėtą veiklą, pašalinti pažeidimo pasekmes, atkurti ankstesnę padėtį), kuriuos Konkurencijos taryba gali taikyti šiuo metu. Išimtiniais atvejais galima pasiekti, kad pažeidimas būtų nutrauktas tik pritaikius tokias ūkio subjekto struktūrą keičiančias priemones, kaip įmonės, turto ar akcijų pardavimas, įmonės reorganizavimas. Vis dėlto pagal siūlomus pakeitimus ūkio subjektų struktūrą keičiančios priemonės galėtų būti taikomos tik tada, kai mažiau apsunkinančiais ūkio subjektą įpareigojimais negalima pasiekti nustatytų tikslų (vadovaujamasi proporcingumo principu). Ūkio subjektų struktūrą keičiančių priemonių taikymą tokiu mastu numato Kompromisinio teksto 10 straipsnio 1 dalis. Iš esmės panašius įgaliojimus turi Europos Komisija pagal Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnį.

Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti galimybę skirti vienkartinę baudą už šiuos procedūrinius pažeidimus, už kuriuos iki šiol nebuvo numatyta galimybė taikyti vienkartinių baudų: laikinųjų priemonių, ūkinės veiklos apribojimų ir prisiimtų įsipareigojimų nesilaikymą, įpareigojimų nutraukti pažeidimą nevykdymą. Visi šie pažeidimai susiję su tiesiogine įtaka konkurencijai rinkoje, todėl už juos siūloma nustatyti iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais baudą. Pareigą taikyti vienkartinę baudą už laikinųjų priemonių, prisiimtų įsipareigojimų nesilaikymą, įpareigojimų nutraukti pažeidimą nevykdymą numato ir Kompromisinio teksto 13 straipsnis. Iš esmės panašius įgaliojimus turi Europos Komisija pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnį, pagal kurį už prisiimtų įsipareigojimų ir laikinųjų priemonių nesilaikymą taip pat numatyta iki 10 proc. bendrųjų metinių pajamų bauda.

Skiriamų baudų dydis diferencijuotas (1 procento arba 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais) įvertinus pažeidimo pobūdį, t. y. ar daroma tiesioginė įtaka ir žala konkurencijai (tada nustatoma 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais dydžio bauda), ar daroma įtaka Konkurencijos tarybos atliekamam tyrimui (atitinkamai nustatoma mažesnė 1 procentą bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais siekiančia bauda). Analogišku principu baudas nustato ir Europos Komisija, jos skiriamų baudų procentinės išraiškos irgi tokios pačios (Reglamento 1/2003 reglamento 23 straipsnis 23 straipsnio 1. dalis *Komisija savo sprendimu gali skirti įmonėms ir įmonių asociacijoms baudas, neviršijančias 1 % bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais, jei įmonė ar asociacija tyčia ar dėl neatsargumo: <...> 2. <...> Vienai įmonei ar įmonių asociacijai – pažeidimo dalyvei skiriama bauda negali viršyti 10 % jos bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais*).

Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti galimybę skirti vienkartinę baudą už šiuos procedūrinius pažeidimus, už kuriuos iki šiol nebuvo numatyta galimybė taikyti vienkartinių baudų: už įpareigojimų nutraukti pažeidimą ūkio subjektų struktūrą keičiančiomis priemonėmis nevykdymą, už laikinųjų priemonių nesilaikymą, už kliudymą Konkurencijos tarybos pareigūnams įeiti ir patikrinti ūkio subjekto patalpas, teritoriją ir transporto priemones ar atlikti tyrimų veiksmus, įtvirtintus Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje, už reikalavimo atvykti duoti paaiškinimų į tyrimą atliekančio įgalioto pareigūno tarnybines patalpas nevykdymą. Tokius įgaliojimus numato Kompromisinio teksto 13 straipsnio 2 dalis. Iš esmės panašius įgaliojimus turi Europos Komisija pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnį.

Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 4 dalyje siūloma nustatyti galimybę skirti periodines baudas už šiuos procedūrinius pažeidimus, už kuriuos iki šiol nebuvo numatyta galimybė taikyti periodinių baudų: už įpareigojimų nutraukti pažeidimą ūkio subjektų struktūrą keičiančiomis priemonėmis nevykdymą, už laikinųjų priemonių nesilaikymą, už kliudymą Konkurencijos tarybos pareigūnams įeiti ir patikrinti ūkio subjekto patalpas, teritoriją ir transporto priemones ar atlikti tyrimų veiksmus, įtvirtintus šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje, už reikalavimo atvykti duoti paaiškinimų į tyrimą atliekančio įgalioto pareigūno tarnybines patalpas nevykdymą, už prisiimtų įsipareigojimų nesilaikymą pagal šio įstatymo 28 straipsnio 4 dalį. Tokius įgaliojimus numato Kompromisinio teksto 16 straipsnis. Iš esmės panašius įgaliojimus turi Europos Komisija pagal Reglamento Nr. 1/2003 24 straipsnį.

Vienkartinės baudos būtų skiriamos už šio įstatymo 36 straipsnio 1-3 dalyse nurodytus pažeidimus, kurie atlikti iki Konkurencijos tarybos nutarimo priėmimo dėl baudos skyrimo. Periodinės baudos būtų skiriamos už šio įstatymo 36 straipsnio 4 dalyje nurodytus pažeidimus, kurie atlikti po Konkurencijos tarybos nutarimo skirti baudą priėmimo.

Siūloma Konkurencijos įstatymą papildyti 38¹ straipsniu ir jame įtvirtinti atlyginimo už įrodymų pateikimą Konkurencijos tarybai institutą, kuris sudarytų sąlygas asmenims pateikti įrodymus, kuriais pasinaudojusi Konkurencijos taryba galėtų atskleisti pavojingiausius konkurencijos teisės pažeidimus ir sudarytų sąlygas asmenims gauti atitinkamo dydžio vienkartinę išmoką už tokių įrodymų pateikimą.

Minėtame institute siūloma nustatyti, kad Konkurencijos tarybai būtų suteikta teisė skirti vienkartinę piniginę išmoką asmeniui, pateikusiam konkurenciją ribojančių susitarimų įrodymus, kuri sudarytų 1 proc. Konkurencijos tarybos visų tyrime paskirtų baudų sumos, tačiau būtų ne mažesnė kaip 1000 eurų ir ne didesnė nei 100 000 eurų, ir kuri būtų mokama iš šiam tikslui skirtų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų. Sprendimas dėl vienkartinės piniginės išmokos išmokėjimo būtų priimamas tik Konkurencijos tarybai priėmus nutarimą dėl pažeidimo ir įvertinus, ar asmuo, pateikęs įrodymus, atitinka visas nustatytas sąlygas, t. y. asmuo įrodymus pateikė iki tyrimo pradžios ir yra pirmasis juos pateikęs asmuo; asmuo įrodymus gavo ne dėl įvykdytos nusikalstamos veikos; asmuo nėra ūkio subjekto, kuris pateikė prašymą dėl atleidimo nuo baudos pagal Konkurencijos įstatymo 38 straipsnį, vadovas, valdymo ar priežiūros organų narys, akcininkas ar darbuotojas. Taip pat siūloma įtvirtinti, kad asmeniui pateikus prašymą, Konkurencijos taryba, užtikrina jo konfidencialumą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikės imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Teisinio reguliavimo neigiamų pasekmių nenumatoma. Priešingai, numatomos teigiamos siūlomo teisinio reguliavimo pasekmės, nes priėmus Įstatymo projektą būtų užtikrinta veiksmingesnė sąžiningos konkurencijos apsauga.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Priimtas įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo įgyvendinimas teigiamai atsilieps konkurencijos taisyklių besilaikančių ūkio subjektų verslo sąlygoms ir plėtrai, nes dėl konkurencijos teisės pažeidimų žalos gali patirti ne tik vartotojai, bet ir ūkio subjektai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka lietuvių kalbos normas.

Įstatymo projekte nepateikiama naujų sąvokų ir nėra sąvokas įvardijančių terminų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projektą, Konkurencijos taryba turės parengti ir patvirtinti Atlyginimo už įrodymų pateikimą nustatymo ir išmokėjimo tvarką.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Siekiant sustiprinti Konkurencijos tarybos galias, buvo nustatytas poreikis Konkurencijos įstatymo 18 str. 1 dalį papildyti punktu dėl naujos funkcijos, pagal kurią Konkurencijos taryba atliktų valstybės institucijoms pateiktų išvadų ir pasiūlymų dėl konkurencijos ribojimų įgyvendinimo stebėseną ir pagal kompetenciją imtųsi veiksmų, kad atitinkami konkurencijos ribojimai būtų pašalinti. Įvertinus tai, kad minėta funkcija yra nauja – reikalingas papildomas Konkurencijos tarybos finansavimas.

Įsigaliojus įstatymui (t. y. nuo 2019 m. liepos 1 d.), Konkurencijos taryboje turėtų būti papildomai įdarbinti 1–2 teisės ir ekonomikos ekspertai, o tai 2019 m. pareikalautų nuo 12 tūkst. iki 25 tūkst. eurų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad papildomi 25 tūkst. eurų sudarytų tik apie 0,0002 procento 2019 m. valstybės biudžeto (valstybės biudžetas 10 586 676 tūkst. eurų) arba 0,002 procento nuo valstybės biudžeto deficito (biudžeto deficitas 2019 m. turėtų sudaryti apie 1 094 540 tūkst. eurų). Priėmus sprendimą dėl Konkurencijos tarybos galių stiprinimo, turėtų būti priimti sprendimai ir dėl papildomo finansavimo skyrimo (atitinkamai tikslinant arba peržiūrint Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą), nes šiuo metu minėtai naujai funkcijai papildomas 25 tūkst. eurų finansavimas 2019 m. metams nenumatytas.

Biudžeto lėšų taip pat pareikalaus Konkurencijos įstatymo 38¹ straipsnio, kuriuo suteikiama teisė Konkurencijos tarybai skirti vienkartinę piniginę išmoką asmeniui, pateikusiam įrodymų dėl konkurenciją ribojančių susitarimų, įgyvendinimas. Tikėtina, kad 2019 m. minėtos nuostatos įgyvendinimas papildomų valstybės lėšų nepareikalaus. Remiantis Konkurencijos tarybos pateikta informacija, Konkurencijos tarybos atliekamų tyrimų, už kuriuos galėtų būti skiriama vienkartinė piniginė išmoka asmeniui, trukmė yra nuo 1 metų (paprastesnių pažeidimų atveju) iki 1,5–2 metų (įprastinis tyrimas). Todėl po Konkurencijos įstatymo pakeitimo projekto įsigaliojimo 2019 m. liepos 1 d. iki 2019 m. pabaigos, tikėtina, nebus baigtas nė vienas tyrimas, kuriam pasibaigus galėtų būti išmokama vienkartinė piniginė išmoka.

Toliau yra pateikiami Konkurencijos tarybos skaičiavimai, koks galėtų būti preliminarus vienkartinės piniginės išmokos dydis, darant prielaidą, kad visi 2015–2018 m. draudžiami susitarimai Konkurencijos tarybos būtų nustatyti pranešėjų pateiktų įrodymų pagrindu ir atitiktų visas išmokos mokėjimo sąlygas.

Nutarimų skaičius	Paskirtų baudų suma, Eur	Išmokos dydis, Eur
Iš viso 4 nutarimai / 2015 m.	24 589 500	121 218
Iš viso 2 nutarimai / 2016 m.	758 100	7 581
Iš viso 5 nutarimai / 2017 m.	12 452 920	104 755
Kol kas 1 nutarimas / 2018 m.	133 400	1 334

Įvertinus pateiktus duomenis, tikėtina, kad 2020 metais valstybės biudžeto poreikis Konkurencijos įstatymo 38¹ straipsnio nuostatomis įgyvendinti gali pareikalausiti nuo 1500 iki 100 000 eurų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu nebuvo gauta specialistų vertinimų ir išvadų.

14. *Eurovoc* reikšminiai žodžiai

„Konkurencija“, „konkurencijos teisė“, „konkurencijos politika“, „ekonominė sankcija“, „bauda“, „draudžiamas susitarimas“, „ūkio subjektas“, „laikinosios priemonės“, „Konkurencijos tarybos tyrimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Ūkio ministras

Virginijus Sinkevičius

Ūkio ministerijos Bendrųjų reikalų
departamento Dokumentų valdymo
ir asmenų aptarnavimo skyriaus
vyriausioji specialistė

Roma Sabaliauskaitė

2018-11-28